

העוררת

תפארת רכסים ע.ר. 580640019
ע"י מנהל העמותה, מר שלמה ויספיש
רח' הרב קוק, 26 רכסים
דוא"ל: david270480@gmail.com

- נ ג ד -

המשיב

משרד החינוך
ע"י ב"כ מלשכת היועצת המשפטית במשרד החינוך
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים
טל: 02-5603740 פקס: 02-5603840

החלטה

בפנינו ערר על החלטה שניתנה על ידי מנכ"ל המשיב (להלן: "המנכ"ל") ביום 5.9.2021 לדחות בקשה לרשיון לבית ספר חדש, מוכר שאינו רשמי ברחוב בן יהודה 15 בקריית אתא, סמל מוסד 645689 לשנה"ל תשפ"ב.

החלטת המנכ"ל

בהחלטת המנכ"ל נדחתה הבקשה לרשיון לשנה"ל תשפ"ב מהטעמים הבאים:

1. רשימת התלמידים שהוגשה אינה תקינה – מספר התלמידים נמוך (א-18, ב-18) ואינו עומד בנהלי הרישוי לפתיחת בית ספר חדש.
2. לא הוגשה תוכנית לימודים.
3. התשריטים שהוגשו אינם תקינים – מציגים מבנה גן ילדים ולא מבנה בית ספר.
4. לא הוגש טופס התאמת תשתית בצירוף אישורי החובה הנדרשים כמפורט בנהלי הרישוי.

עיקר נימוקי העוררת

בכתב הערר טענה העוררת כי היא מצרפת לערר רשימת התלמידים מתוקנת התואמת בהחלט את נהלי הרישוי לצורך פתיחת בית ספר חדש. כן מצורפת תוכנית לימודים התואמת לנהלי הרישוי. העוררת טענה כי התשריטים המוגשים מותאמים לצרכים כעת ונותנים מענה הולם למספר התלמידים שלומדים כעת במוסד.

העוררת טענה כי היא מצרפת לערר את כל האישורים הרלוונטיים לטעמה בסמל 645689 כמפורט בנהלי הרישוי.

העוררת ביקשה להבהיר כי הצורך באישור המוסד הוא קריטי למען ציבור תורני שאין לו מענה חלופי אחר בעיר וכפי שמוכח מהאישורים המצורפים. על כן, לבקשתה יש לאשר את פתיחת בית הספר על מנת שאותם תלמידים לא יאולצו לנדוד לערים אחרות.

עיקר נימוקי המשיב

בכתב התגובה לערר טען המשיב כי יש לדחות את הערר על הסף היות ולא צורף תצהיר לאמיתות הטענות לכתב הערר. המשיב טען כי העוררת הפעילה את בית הספר ללא רשיון בשנים האחרונות בניגוד לחוק הפיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969 (להלן: "חוק הפיקוח") ובהתאם לסעיף 32(א)(1) לחוק הפיקוח, פתיחת בית ספר ללא רשיון מהווה עילה לסגירתו, ללא קשר לשאלה אם לבית הספר ישנה זכאות עקרונית לרשיון. העוררת הפנתה גם לאמור בסעיף 33(א) לחוק הפיקוח אשר קובע כי העובר על הוראת סעיף 3 לחוק הפיקוח עובר עבירה פלילית ודינו מאסר שנה.

בנוסף לאמור נטען כי יש לדחות את הערר לגופו היות ובמסגרת הבקשה לקבלת רשיון לא צורפו כל מסמכי הסף באופן תקין כפי שצויין בהחלטת המנכ"ל.

הבקשה הוגשה ביום 19.3.2021 מבלי שצורפו לה כל מסמכי הסף:

1. ביום 18.3.2021 לא הוגש טופס התאמת תשתית בתוספת אישורי חובה (אישור מוכנות לכיבוי אש, אישור חשמלאי מוסמך לבדיקה ויזואלית של מכשירי החשמל ואישור חשמלאי בודק). הטופס שהוגש אינו תקין מאחר והוגש אישור בטיחות שנתי וצוין על הטופס סמל שאינו רלוונטי לבקשה.
2. ביום 18.3.2021 הגישה העוררת תשריטים של מבנה בית הספר וחצרותיו שממנו לא ניתן להבין שהמבנה ערוך לפתיחת בית ספר, לא צוין היכן חדר הלימוד, היכן חדרי הספח ואף לא ניתן להבין היכן חצר בית הספר ומה גודלה. בנוסף עולה כי המבנה מאוד קטן ולא מתאים לשמש כבית ספר.
3. העוררת הגישה חוזה שכירות שבו מצוין כי מטרת השכירות היא למגורים בלבד.
4. ביום 19.3.2021 הגישה העוררת בקשה להכרה כאשר הופיע ע"ג סמל שאינו רלוונטי לבקשה (740704). כמו כן הבקשה להכרה הוגשה בעבור גן ילדים ולא בעבור בית ספר.
5. רשימת התלמידים שהוגשה כוללת 36 תלמידים בלבד, מספר נמוך מכפי שנדרש בנהלי המשיב.
6. העוררת הגישה תוכנית לימודים בלתי מובנת ולא הגישה תעודת הסמכה של מנהל בית הספר.

ביום 4.5.2021 נשלח לעוררת מכתב אי תקינות הבקשה ודרישה להשלמת חוסרים. בהעדר התייחסות נשלח מכתב נוסף לעוררת ביום 23.5.2021. למרות המכתבים המפורטים שנשלחו לעוררת, שלחה העוררת ביום 23.5.2021 את אותה רשימת תלמידים ואת אותה תוכנית לימודים שהוגשה בעבר. כמו כן הוגשו תשריטים שמתאימים לגן ילדים ולא לבית ספר.

משכך נדחתה הבקשה בהחלטת המנכ"ל.

המשיב הפנה לפסיקה הרלוונטית לעניין שנדון וטען בין היתר, כי קבלת בקשה שאינה עומדת בתנאי הסף פוגעת בשוויון כלפי מוסדות חינוך אחרים. כמו כן נטען כי אין הצדקה לאפשר המצאת מסמכים מאוחרת באופן שמשבש את פעולת המשיב. לטענת המשיב, התנהלות העוררת מלמדת כי אין לעוררת מידת רצינות ואחריות הדרושה לניהול מוסד חינוך.

בכל הנוגע למספר התלמידים הוסיף המשיב כי רק במסגרת הערר הוגשה רשימה בה מצוינים 44 תלמידים. לכן, החלטת המנכ"ל לדחות את הבקשה היא החלטה סבירה, ראויה אשר ניתנה בהתאם לתנאים הקבועים בחוק ובנהלים.

המשיב הבהיר כי במידה ובית הספר היה מוגדר כבית ספר צומח, דרישת הסף הינה לשתי כיתות א' או כיתה א' אחת וכיתה ב' אחת ובלבד שמספר התלמידים המזערי יהיה 22 בכל כיתה. דרישה זו היא דרישה מינימלית בכל מוסדות חינוך שבסיסה שיקולים מקצועיים הקשורים לאופי ולהגדרה של המונח כיתה ולטיבה של פעולת הלימוד. על מוסד חינוך לספק סביבה חברתית הולמת ומתאימה לכל שכבת גיל על מנת לאפשר לתלמידיו התפתחות תקינה. כמו כן, מספר תלמידים מינימלי בכיתה נועד לאפשר רצף חינוכי ומשליך על יציבות בית ספר לאורך זמן.

המשיב הוסיף כי גם היתר הבניה שהוגש אינו מתאים ליעוד בית ספר אלא לגן ילדים והמבנה במצבו הנוכחי אינו יכול להתאים לפתיחת בית ספר.

מטעמים אלה ונוספים שפורטו בתגובה נטען כי סירובו של מנכ"ל המשיב ליתן רשיון לעוררת בדיון יסודו ואין עילה להתערב בנימוקי הדחייה.

הדיונים שנערכו בפני הוועדה ומסמכים נוספים שהוגשו

ביום 10.2.2022 קיימה הוועדה דיון בנוכחות נציגי העוררת ונציגי המשיב. במהלך הדיון התברר כי הנציגים שהתייצבו לדיון מטעם העוררת, הם המנהלים בפועל של בית הספר. יחד עם זאת, נציג מוסמך מטעם העוררת – עמותת תפארת רכסים, שהיא הבעלים, לא התייצב לדיון ולכן קבעה הוועדה מועד לעריכת דיון נוסף בערר, אליו יופיע נציג העוררת. כן הבהירה הוועדה בהחלטה שהתקבלה בסוף הדיון, כי הדברים שנכתבו על ידי המפקח, מר יוסף גולדרינג והוקראו על ידי עו"ד בלאל פארס במהלך הדיון יוגשו באמצעות תצהיר. בנוסף הובהר כי בדיון נטענו טענות כי מדובר במוסד ייחודי שאין לו חלופה, חינוכית. לתמיכת טענה זו הוצג על ידי העוררת מכתב משנת 2017 ולכן נקבע כי ככל שהעוררת מעוניינת בכך, היא רשאית להציג מכתב עדכני שנוגע לבית הספר ולא לגנים. בנוגע לכך שמדובר בדירת מגורים פרטית, התבקש המשיב להעביר חוות דעת מתאימה בעניין.

דיון נוסף נקבע ליום 21.2.2022 אולם מטעם המשיב הוגשה בקשה לדחיית מועד הדיון בה צויין כי לאחר הדיון שוחח עו"ד פארס בלאל עם המפקח מר יוסף גולדרינג אשר מסר שעליו לבצע בדיקה מעמיקה נוספת לשם מסירת פרטים ומספרים מדויקים בכל הנוגע לסוגיית המענה החלופי לתלמידים.

גם מטעם העוררת הוגשה בקשה לדחיית מועד דיון נוסף שנקבע, מכיוון שמנהל העמותה נמצא בחו"ל עד לחודש מאי.

ביום 1.5.2022 התקיים דיון ובתחילתו ציינה יו"ר הוועדה כי חרף האמור בהחלטה מיום 10.2.2022 לא הועברו מסמכים כלשהם מטעם הצדדים.

הוועדה ערכה דיון מעמיק עם נציגי הצדדים, שמעה טיעונים שפורטו באריכות וחזרה ועיינה בכתבי הטענות ובכלל המסמכים שהוגשו מטעם הצדדים.

דיון והכרעה

לאחר ששמענו את כלל הטענות ועיינו בכל המסמכים שהגישה העוררת ובכתבי הטענות, החלטנו לדחות את הערר. להלן נפרט את נימוקי החלטתנו.

בהתאם להוראות חוק הפיקוח המבקש להקים ולנהל בית ספר, חייב על פי חוק לקבל רשיון ממוסד החינוך להפעלת בית הספר. כך נקבע בסעיף 3 לחוק פיקוח:

"לא יפתח אדם בית ספר ולא יקיימו אלא אם יש בידו רשיון לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו ולא יפרסם אדם פתיחת בית ספר אם אין עליו רשיון כאמור (להלן-רשיון)."

המבקש רשיון נדרש לפנות בבקשה למנכ"ל משרד החינוך ולצרף לבקשתו את הפרטים הנדרשים על פי חוק. הבקשה נבחנת על ידי אגף לחינוך מוכר שאינו רשמי במשרד החינוך בהתאם להוראות חוק הפיקוח, לתקנות פיקוח על בתי ספר (בקשה לרשיון) התש"ל – 1970, לכללי פיקוח על בתי ספר (מבחנים למתן רשיונות), התשל"א-1971 ולנוהלי משרד החינוך. בין היתר יש צורך לקבל אישור של משרד הבריאות, לקיים רמה נאותה של תכנית לימודים, הכשרת סגל, מבני גישה, לעמוד בתנאי בטיחות הנדרשים ולהראות בסיס כספי לקיומו של בית הספר (ר' בין היתר סעיפים 4-6 לחוק הפיקוח).

סעיף 9(א) לחוק הפיקוח, קובע כדלהלן:

(א) "לא יתן המנהל הכללי רשיון אלא אם הוא סבור כי תובטח רמה נאותה בהתאם לתקן ולנהוג בסוג בית-הספר שהבקשה מתייחסת אליו בעניינים המפורטים להלן:

- (1) תכנית הלימודים, מערכת השיעורים ומשך הלימודים;
- (2) הכשרתם וכשרם המקצועי של סגל עובדי החינוך;
- (3) מבני בית-הספר והגישה אליהם, החצר, מספר הכיתות וחדרי-הלימוד, הספח והשירות;
- (4) תנאי הבטיחות בבית-הספר;
- (5) הריהוט והציוד של בית-הספר;
- (6) הבסיס הכספי לקיום בית-הספר.

(ב) במתן החלטתו בדבר העניינים המפורטים בסעיף קטן (א), יתחשב המנהל הכללי בסוג בית הספר ובגילם וצרכיהם של התלמידים – הכל בהתאם

לכללים שהתקין שר החינוך והתרבות בהתייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת".

בענייננו, הנימוקים שהופיעו בהחלטת המנכ"ל מתייחסים למסמכים הנוגעים למסמכי סף שצורפו לבקשה, לכך שרשימת התלמידים שהוגשה אינה תקינה ומספר התלמידים שמופיעים במסמכים שהוגשו נמוך מהנדרש בנוהל, לכך שלא הוגשה תוכנית לימודים, לכך שהתשריטים שהוגשו אינם תקינים ולא הוגש טופס התאמת תשתית בצירוף אישורי החובה הנדרשים בנוהל.

בהתאם לנוהל רישוי ונוהל הכרה – בית ספר חדש בחינוך המוכר שאינו רשמי מיום 13.1.2022 (להלן: "הנוהל") דרישת הסף לפתיחת מוסד חדש צומח, בית ספר יסודי, היא 2 כיתות בדרגה כיתה א' או כיתה אחת בדרגת כיתה א' וכיתה אחת בדרגת כיתה ב'. כל כיתה תמנה 22 תלמידים, $2 \times 22 = 44$ תלמידים.

בבקשה שהגישה העוררת צויין כי מתבקש לאשר רישיון לשתי כיתות עם 45 תלמידים, אולם הרשימה שצורפה כללה 36 תלמידים, 18 תלמידים בכיתה א' ו-18 תלמידים בכיתה ב'.
בערר נטען כי רשימת התלמידים תוקנה וזו 'המתוקנת' עומדת בהוראות הנוהל, כוללת 21 תלמידים לכיתה א' ו-23 תלמידים לכיתה ב'.

הוועדה התעכבה במהלך הדיון על טענת העוררת לפיה מדובר בשכונה חרדית שיש צפי לצמיחתה ולטענת העוררת בדבר הייחודיות של האוכלוסייה הרלוונטית ובהתאמה זו הנדרשת לתת מענה לתלמידי השכונה.
מר רפאל וינט, מנכ"ל העוררת, טען במהלך הדיון כי אין מענה חלופי וגם אופן הגעת התלמידים למוסד של העוררת אינו פשוט. לעמדתו אולי יש בית ספר ממלכתי דתי כחלופה לחינוך התלמידים אולם הוא אינו מתאים ואין מענה לאוכלוסייה הרלוונטית (עמ' 12 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022).
נציג העוררת, מר שלמה וייספיש טען כי הייחודיות של בית הספר נוגעת ללשון הייחודית בה נעשה שימוש בעיקר בפן השמרני, בעמ' 20 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022:

"המוסדות הקיימים בקריית אתא לא נותנים מענה על הצורך התורני, הסעיפים התורניים שקיים בתוכנית הלימודים וכמובן העניין של אורח החיים שהציבור הזה, ספציפית בטח כולם פה מכירים, את העניין של הציבור החרדי. אבל פה הייתי מוסיף גם אלמנט של ציבור אשכנזי ליטאי
"..."

נציג העוררת הבהירו כי מדובר בציבור ליטאי ישיבתי, עם צורת לימוד והיגוי של אותיות ושוה בא לידי ביטוי בכל הלימודים (עמ' 21 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022).

ר' גם בעמ' 22 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022:

רפאל וינט:

גם בשפה, גם בשפה היום יומית, יש לזה משמעות, אפילו שאני מדבר עברית, אבל יש המון ניואנסים וביטויים, שזה,

היו"ר עו"ד מיטל קורקוס :

אפשר להגיד דרך הגיית הברכות ועד ללימוד,

רפאל וינט :

בהחלט, עד הכל.

היו"ר עו"ד מיטל קורקוס :

ה-א-ב.

רפאל וינט :

ה-א-ב, וחומש ומשנה וגמרא, כל מה שלומדים, זה בצורה הזאת.

בהתייחסותו לדברים האמורים שהועלו בדיון טען ב"כ המשיב, עו"ד בלאל פארס, כי סוגיית המענה החלופי אינה הסוגייה היחידה שעומדת לדיון, שכן הבקשה נדחתה מחמת אי הגשת מסמכים תקינים במסגרת הבקשה (עמ' 24 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022).

דברים אלה בהחלט מקובלים על הוועדה, בשים לב לכך שהחלטת המשיב מיום 5.9.2021 היא זו שעומדת לדיון בערר בפני הוועדה.

הוועדה סבורה כי טענת העוררת בדבר העדר מענה חלופי לתלמידים, מעבר לכך שלא הוכחה עד תום, אינה מבססת את התערבות הוועדה בהחלטה, לא כל שכן בשים לב לכלל נימוקי הדחייה ובפרט נימוק מספר התלמידים ונימוק תוכנית הלימודים.

נציין כי במהלך הדיון הבהיר ב"כ המשיב כי לאחר שערך שיחה עם המפקח, מר יוסף גולדרינג, עומדות מספר אופציות למענה חלופי, לאו דווקא בעיר וכי יש לבדוק את הסוגייה יותר לעומק (עמ' 25 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022). לשאלת יו"ר הוועדה השיב עו"ד פארס כי המפקח נקב בשני שמות של בתי ספר: אוצר התורה ותורה תמימה (עמ' 26 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022). נציגי העוררת טענו כי מדובר בבתי ספר ספרדיים מובהקים (עמ' 26 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022). עו"ד בלאל פארס טען כי קיים מענה גם בישובים סמוכים (עמ' 27-28 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022).

בהתאם להחלטת יו"ר הוועדה בדיון (עמ' 28 ו-35 לפרוטוקול הדיון מיום 1.5.2022), הוגש תצהיר של המפקח מר יוסף גולדרינג שנחתם ביום 15.5.2022, במסגרתו הבהיר כי מדובר במוסד חינוכי שפונה לאוכלוסייה מהזרם האשכנזי/ליטאי וכי מבדיקה שערך ומרשימת התלמידים שהמוסד הגיש מדובר בפער בגילאי התלמידים, כאשר לכיתה ב' נרשמו 11 תלמידים שנולדו בשנת 2013 והם בגיל 11 ומתאימים לכיתה ג', 10 תלמידים שנולדו בשנת 2012 והם מתאימים בגיל לכיתה ד' ו-2 תלמידים שנולדו בשנת 2011 והם מתאימים בגיל לכיתה ה'. לטענתו:

5". במצב דברים זה ניתן להשערתי לקלוט בכיתות הגבוהות מספר מסוים של תלמידים בבית הספר תורה תמימה הקיים בקריית אתא (אשר הביע נכונות עקרונית לקליטת התלמידים בשיחה עם מנהלת אגף החינוך) ושייך לזרם אשכנזי או לחלופין במוסדות אחרים בסביבה (חיפה/רכסים) אשר אינם בתפוסה מלאה. עם זאת ביחס לתלמידים בשנתון של כיתה א' (15 תלמידים בשנתון א' לא ניתן לשבצם בבית הספר תורה תמימה ללא שיהיה פתרון של בינוי לטובתו".

המפקח הוסיף בתצהירו כי הפערים הגדולים בגילאים של התלמידים שצויינו ברשימה שהועברה על ידי העוררת לא מאפשרים פתיחת בית ספר בהתאם לנהלי משרד החינוך בפן הפדגוגי שכן "קבוצת השווים" היא המצע החברתי עליו ובאמצעותו גדל הילד ומתפתח, קל וחומר כשמדובר בבקשה לבית ספר יסודי שברשימת התלמידים שהגיש יש פערים גדולים מאוד בגיל.

העוררת הגישה ביום 15.5.2022 תגובה לתצהיר וציינה כי מדובר בטענה חדשה שלא הועלתה עד כה. העוררת טענה כי פער בגילאים נובע בהישארות בגן חובה ביוזמת ההורים ומהסכמה מפורשת של משרד החינוך כולל תקצוב מלא. ישנם ילדים נוספים שקיבלו אישור פסיכולוגי להישאר שנה נוספת, גם בגלל שלא נמצא מענה חינוכי חלופי עבורם.

על מנת להוכיח כי העוררת עומדת בדרישות הנוהל בקשר עם מספר התלמידים המינימלי בכל אחת מהכיתות כנדרש, שומה היה עליה להציג את הרשימה מראש ולהתייחס לשוני הרב בגילאי התלמידים מלכתחילה ובאופן שיאפשר למשיב לבחון את הדברים מראש. לא ניתן להסתפק בהעברת רשימה של תלמידים, שכשלעצמה אינה מספקת להוכחת הנטען בשים לב לגילאי התלמידים שמצויינים ברשימה.

בהתאם לאמור בתצהירו של מר גולדרינג, מתוך הרשימה, למרבית מהתלמידים קיים מענה ורק 15 תלמידים בשנתון א' לא ניתן לשבץ בבית הספר תורה תמימה מבלי שיהיה פתרון בינוי לטובתו. על יסוד 15 התלמידים אלה לא ניתן לבסס בקשה לקבלת רשיון לפתיחת בית ספר חדש. נראה כי לעת הזאת, לא הבשילה הבקשה למתן רשיון לפתיחת מוסד לימודים חדש, ויש לקוות כי ככל שהשכונה תגדל ותהיה הצדקה לפתיחת בית ספר חדש, יינתן מענה מתאים והולם מצד המשיב לבקשת העוררת.

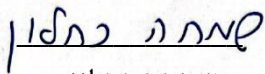
הוועדה תדגיש עוד כי כפי שצויין בהחלטת המשיב מיום 5.9.2021 לבקשה לא הוגשה תוכנית לימודים. גם המסמך שצורף לכתב הערר, אשר נושא כותרת "פירוט תוכנית לימודים" לא יכול להוות תוכנית לימודים אלא לכל היותר 'סדר יום' הכולל רשימה של נושאים (ר' בעמ' 36-37 לפרוטוקול הדיון). נציג העוררת, מר רפאל וינט טען בדיון בפני הוועדה שניתן לתקן את תוכנית הלימודים, אולם מדובר במסמך מהותי שהיה צורך להגישו כבר במסגרת בקשת הרישוי לבחינת גורמי המקצוע ולא בשלב זה של הדיון בערר. בוודאי שלא ניתן לקבל טענה כי בעתיד תתוקן תוכנית הלימודים או תוכן מחדש, כאשר עסקינן בערר על החלטה אשר דחתה בקשה לרשיון בגין שנה שכבר חלפה.

לנוכח האמור החלטנו לדחות את הערר. מצאנו כי החלטת המנכ"ל סבירה, לא נפל בה פגם ולכן אין מקום להתערבות הוועדה בהחלטה.

סוף דבר, הערר נדחה.

זכות ערעור לפי סעיף 14א לחוק הפיקוח לבית המשפט לעניינים מינהליים בהתאם לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין) התשס"א-2000.

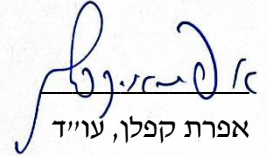
ניתן ביום י"ט באדר תשפ"ג, 12 במרץ 2023.

שמחה כחלון
חברת ועדה

מיטל קורקוס, עו"ד
יו"ר הועדה

אפרת קפלון, עו"ד
חברת ועדה